

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRP/564/2012/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

155/2013. (V. 29.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a **panaszos**¹ 2012. július 9-én előterjesztett **panasza** alapján indult eljárásban a 2013. május 29-én – Dr. Kozma Ákos elnökhelyettes, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésen született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2012. július 9-én postai úton terjesztette elő panaszát 2012. július 4-én, a M. úti Bazárból (a továbbiakban: Bazár) történt előállítása és az annak során tapasztalt méltánytalan, a panaszos álláspontja szerint jogsértő elbánás okán.

I.

1) 2012. július 4-én délelőtt fél 11 körül ért a panaszos a Bazárba, ahol néhány dolgot kívánt vásárolni. A főbejáratnál szembeni utca bal oldalán lévő árusnál kávét vásárolt, ahol a panaszost egy vékony, alacsony, szőkés fiatalember szolgálta ki. A panaszos megkapta a két negyedkilós karaván kávét, amiért 880,- Ft-ot kellett fizetnie. A panaszos egy ezressel fizetett, a visszajáró 120,- Ft-ot megkapta, de sem számlát, sem nyugtát nem adott neki a fiatalember. A kifizetett kávét a panaszos a kezében tartotta, mert nem volt nála szatyor. Közben a panaszos ugyanennél az árusnál tovább nézelődött, mert instant italporokat akart még vásárolni. A panaszos kb. 10 percet válogatott, karján a kifizetett kávéval. Amikor az italporokat ki akarta fizetni egy másik eladónak, ő megkérdezte, „a kávé is?”. A panaszos úgy

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

felelt, hogy azt már kifizette a kollegájának, majd az eladó felajánlott egy szatyrot. A panaszos közben mondta az eladónak, hogy kérdezze meg nyugodtan a kollegáját, hogy kifizette már a kávé, aki azonban azt letagadta. A panaszos arra úgy reagált, hogy nem hajlandó még egyszer fizetni olyan dolgokért, amiért már egyszer fizetett. Erre a panaszos elé álltak, és a szemben lévő vietnami árus kiugrott a helyéről és „kimarta” a kezéből a két kávé úgy, hogy látható 5 db kék-zöld-lila folt keletkezett a panaszos karján. Azt kezdték állítani hangosan kiabálva, hogy a panaszos lopta a kávé.

A panaszos a helyi rendészethez fordult segítségért, ahol továbbírányították a fogyasztóvédelemhez, illetve közölték vele, hogy hívhat rendőrt is. A panaszos az utóbbi mellett döntött, és 11 óra 06 perckor rendőri segítséget kért telefonon. A panaszos, a rendőrök megérkezéséig, ami kb. 20-25 percet vett igénybe, az újságos pavilon mellett állt meg. Amikor a járőr megérkezett elmondta a panaszos neki, hogy mi történt, illetve megkérdezték tőle, hogy van-e számlája, mire a panaszos azt felelte, hogy nincsen, mert nem adtak neki. Ekkor együtt az elárúsító helyhez mentek, ott felvette a járőr a panaszos adatait, közben megkérdezték az árusokat, akik már azt mondták, hogy a panaszos lopta a kávé. A rendőr jegyzőkönyvet akart felvenni, de nem volt náluk nyomtatvány, ezért rádión kérte a kollegáit, hogy hozzanak neki. Hoztak is, de csak 1 db-ot, amit az áruossal íratott meg. Amíg a járőr és az árus a jegyzőkönyvet írták, addig a panaszos a másik járőrrel a kapunál várakozott. Ezek után az egyik rendőr azt mondta, hogy mivel csak egy nyomtatványa van, ezért a panaszos menjen be kapitányságra, és ott felveszik a jegyzőkönyvet a panaszaairól.

A panaszos ezután kérdéseket fogalmazott meg a Testület felé. Kérdése egyrészt arról irányult, hogy a járőrnek kell-e a jegyzőkönyvet megírni, vagy azt megíratathatja-e az érintettekkel is, másrészt pedig, hogy ha a panaszos hívta ki a rendőrséget, akkor miért nem vele vettek fel jegyzőkönyvet. A panaszos számára az sem volt világos, hogy miért kellett ezért bemennie a rendőrségre.

A rendőrkapitányságon a panaszoszt először az előtérben ültették le, ahol 10-15 percig tartózkodhatott, amikor egy hölgy felkísérte a harmadik emeletre, minden szó nélkül. Ott kipakoltatták a panaszos táskáját, mindent elszedtek a panaszosztól beborítékoltak és elzárták egy pánccs szekrénybe. A panaszosnak gyanús volt ez az eljárás, ezért megkérdezte, hogy mi is történik valójában, hiszen ő segítséget kért a rendőrségtől, és jegyzőkönyv felvétele miatt ment be oda. Ekkor a panaszosra az intézkedő rendőr rákiabált, és felszólította, hogy ne „hisztizzen”, és csinálja azt, amit ő mond. Ezután egy másik helyiségben a rendőrnő megmotozta a panaszoszt, aki a panaszos megfogalmazása szerint még a „bugyija alá is benézett”. A rendőrnő meglátta a panaszos nyakláncát és ráüvöltött, hogy azt vegye le a nyakából. A panaszos nem tudta mire vélni a megalázó eljárást, és továbbra sem volt tisztában azzal, hogy mit akarnak tőle és miért. A panaszos még akkor sem gondolt semmi rosszra, amikor megkérdezték tőle, hogy kér-e ügyvédet, illetve igényt tart-e öt órát meghaladóan az élelmezésre. A panaszos semmit sem kért, nem is fogta fel, hogy miért kérdeznak tőle ilyesmit.

Attól a pillanattól, hogy belépett a panaszos a rendőrkapitányság épületébe, senki semmit nem közölt vele, úgy bántak vele 65 éves nyugdíjas létére, mint egy bűnözővel. Olyan hangnemben beszéltek, kiabáltak rá, amit még soha embertől nem kapott.

A motozást követően aláíratattak vele egy leltári jegyzéket, meg valamilyen másik papírt is, de nem tudja mi volt az, mert rátört a pánik. A rendőr ekkor kiabálni kezdett, hogy írja alá a panaszos a dokumentumokat, majd az aláírást követően csak annyit közöltek vele, hogy „megyünk a zárkába”. A panaszos nem akarta elhinni a történeteket, és ezen véleményének hangot adva állította, hogy semmi olyat nem tett, ami jogszabályba ütközne. A panaszos ekkor már olyan rosszul volt, hogy még lépni sem tudott, nekidőlt az asztalnak. Közölte vele az intézkedő rendőr, hogy hívja a mentőt, de a panaszosnak kell kifizetnie. A panaszos kérte, hogy hívjon neki orvost a rendőr, mert nagyon rosszul érzi magát, nem kap levegőt. Már majdnem összeesett, amikor kiültették a folyosóra. A panaszos visszakérte a telefonját az egyik rendőrtől, hogy értesíteni tudja a fiát a vele történekről, illetve arról, hogy hol van. A rendőr a panaszosra rivallt, hogy „a fogvatartott nem telefonál”.

A panaszt a kiérkező mentő a B. Kórház sürgősségi betegellátó osztályára szállította 180/100 Hgmm magas vérnyomással. A panaszos hozzátette, hogy ez rendkívül magas értéket jelent nála, mivel 110/80 Hgmm vérnyomással éli napjait. Mielőtt a panaszos beszállt a mentőbe, kapott egy igazolást, mire a panaszos újból feltette a kérdést, hogy „mégis mi ez az egész”, mire egy gúnyos megjegyzést kapott válaszként: „majd a bíróságon elmesélem”.

A panaszt a kórházban félóránként gyógyszerelték, és vérnyomását folyamatosan ellenőrizték, majd miután az lejjebb ment, 5 óra körül a fia ment érte és vitte haza, mert kísérő nélkül nem engedték volna el.

Otthon tudták megnézni az iratokat, amiket a panaszos kapott. A panaszosban ekkor tudatosult, hogy a rendőrség fogvatartottként kezelte és ezért készítettek személyes tárgyairól is leltárt, illetve ezért akarták őt bezárni. A kapott igazoláson is az szerepel, hogy „szabadságot korlátozó rendőri intézkedés foganatosítása” miatt vitték be a rendőrségre. A panaszos megjegyezte, hogy egyébként az igazolást még csak nem is a jelenleg használt és a dokumentumaiban egyértelműen szereplő nevére állították ki, hanem a leánykori nevére. A panasztól valóban megkérdezték, hogy keletkezett-e sérülése, vagy nem, mire a panaszos azt válaszolta, hogy „a rendőrök engem nem bántottak”. Azt észre sem vette a panaszos, hogy az igazoláson azt is aláhúzták, hogy nincs panasza, holott menetközben is tiltakozott az eljárás ellen.

A panaszos számára érthetetlen, hogy miképpen fordulhat elő az, hogy rendőri segítséget kérve elmondja problémáját a járőrnek, aki segítő magatartást tanúsít, majd a rendőrkapitányságon mégis úgy bánnak vele, mint egy bűnözővel, miközben arról nincs is tudomása és azt senki nem is közli vele, hogy mikor és miért vált gyanúsítottá, illetve fogvatartottá. Méltánytalannak és jogsértőnek tartotta ezt a rendőri intézkedést a fentiek miatt és alább felsorolt okok miatt is.

A panaszos ezt követően kérdéseket fogalmazott meg:

- hogyan gyanúsíthatták meg őt úgy, hogy az intézkedő rendőr nem készített leltárt a helyszínen az árusnál sem a hivatkozott kávéról, sem a készpénz bevételről,
- hogyan gyanúsíthatták meg lopással, amikor legalább 10 percen keresztül karjában a kifizetett kávéval válogatott tovább az áru között,
- melyik az a tolvaj, amelyik karján viseli a lopott árut.

A panaszos fia másnap személyesen érdeklődött az illetékes kerületi rendőrkapitányságon afelől, hogy milyen indokkal tartották ott fogva a panaszt. A panaszos fiát arról

tájékoztatták, hogy lopás miatt. Azonban a panaszosnak erről nem volt tudomása, neki nem mondták el a tényállást, és nem is volt nála semmi, amit eltulajdonított volna. Ez kiderült a felvett jegyzőkönyvből is.

A panaszost igazságérzete, és mert emberi mivoltában megalázták, készítette arra, hogy a Testülethez forduljon. A panaszos megjegyezte, hogy 65 évesen, kisnyugdíjasként él egyedül és utolsó 20 évnyi munkaviszonya alatt jegypénztárosként mindig pontos kasszát vezetett. Az intézkedés lelkiileg nagyon megviselte, a történeteket, a megtapasztalt igazságtalanságot pedig képtelen feldolgozni. A rendszer, amelyik elvileg „szolgál és véd”, ahelyett, hogy segítene, megalázó és fenyegető. A panaszos rossz állapota miatt saját munkája elvégzésére képtelenné vált.

A panaszos a Testületet az ügy teljes körű kivizsgálására kérte.

2) A panaszos a Testület kérdései alapján a következő releváns adatokkal egészítette ki panaszát.

A panaszos a kiérkező rendőröknek elmondta, hogy ő hívta a rendőrséget, majd ismertette a történeteket, úgy, ahogy a panaszbeadványában leírta. A rendőrségre történő beszállítással kapcsolatban mindössze annyit közöltek a panaszossal – miután csak egy jegyzőkönyv volt a helyszínen –, hogy „bemegyünk a kapitányságra és ott felveszik a jegyzőkönyvet”.

A rendőrségen nem tájékoztatták semmiről a panaszost, úgy tudta, hogy azért tartózkodik ott, hogy jegyzőkönyvet vegyenek fel. De nem ezt történt, nem tájékoztatták arról, hogy értesíthet bárkit is. A panaszos kérte telefonját, hogy felhívhassa fiát, mire egy rendőr csak ráförmedt, „a fogvatartott nem telefonál”.

A panasz pontosítása szerint zárkába már nem helyezték el a panaszost, a folyósóra ültették ki, amíg meg nem érkezett a mentőszolgálat embere. Az eljáró rendőr a panaszos kérésére hívta ki a mentőt, amikor a panaszos jelezte a rendőrök felé, hogy nem érzi jól magát, csak annyit tettek, hogy leültették a folyósóra.

A panaszosnak a helyszínre kiérkező rendőrök hangnemével kapcsolatosan nem keletkezett panasza, ugyanakkor sérelmezte, hogy a rendőrségen az őt emeletre felkísérő rendőrnő megalázóan beszélt vele, mintha bűnöző lenne. Az a rendőr is „kegyetlen” módon beszélt a panaszossal, amelyik azt mondta a panaszosnak, hogy „ne hisztizzen”. A panaszos számára az szintén érthetetlen, hogy az a rendőrnő, aki átadta a panaszosnak az igazolást, miért jelölte be azt, hogy nincsen panasza.

A rendőrségen a járőrök ígérete ellenére már nem hallgatták meg a panaszost, jegyzőkönyvet nem vettek fel, a panaszos méltatlankodását az eljárással kapcsolatban pedig „parancsoló és gúnyos megjegyzések kísérték”.

A Testület azon kérdésére, hogy mikor szerzett tudomást arról, hogy lopás elkövetésével gyanúsítják, a panaszos azt nyilatkozta, hogy a rendőrségen nem tájékoztatták. Azon a két dokumentumon, amit kapott, amelyeket csak otthon tudott megnézni, az szerepelt, hogy a rendőrség „fogvatartottként” kezelte őt. Az igazoláson az szerepel, hogy „szabadságot

korlátozó rendőri intézkedés fogantatása” miatt vitték be őt a rendőrségre. A panaszos ezekről a rendőri intézkedés alatt nem tudott. A panaszos fiát másnap tájékoztatták arról, hogy „lopás” miatt tartották fogva a panaszost. A panaszos továbbá tájékoztatta a Testületet, hogy a S-i Rendőrkapitányságtól tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt folytatott előkészítő eljárásban megtartandó meghallgatásra kapott idézést, mint eljárás alá vont személy.

A panaszos az általa tanúsított magatartással összefüggésben leírta, hogy elhitte a járőröknek, hogy jegyzőkönyv felvétele miatt viszik be a rendőrségre, majd amikor gyanússá vált számára az intézkedés, méltatlankodni kezdett, hogy mi történik vele, illetve, hogy miért nem veszik fel a jegyzőkönyvet, de meg sem emelte hangját és a rendőrség minden kérését teljesítette, motozásnál sem ellenkezett, pedig ekkor már kifejezetten félt. Amikor kétségbeesett az intézkedés miatt, akkor már szólni sem tudott, hiszen nagyon rosszul lett és már csak sírni volt képes.

3) A panaszos megküldte az előállításáról kiállított igazolást – amelynek tartalmát a Testület a II. részben ismerteti – illetve a letéti tárgyakról felvett jegyzéket. A jegyzéket 13 óra 05 perckor készítették, ekkor vették át a panaszostól a jegyzékben szereplő tárgyakat, illetve azokat 14 óra 30 perckor kapta vissza a panaszos.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül az illetékes rendőrkapitányságtól, valamint megküldeni kérte az ügyel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és konkrét kérdésekkel kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A Kerületi Rendőrkapitányság vezetője a BRFK Hivatala vezetőjének a következő tartalmú tájékoztatást nyújtotta.

A panaszost a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdés f) pontjának II. fordulata alapján állították elő az intézkedő járőrök.

A kapitányságvezető itt jegyezte meg, hogy az intézkedés pontos körülményeit a 2012. július 4-én, az intézkedést követően készült rendőri jelentések, és a panaszos által kitöltött nyomtatványok tartalmazzák.

A panaszossal szemben r. főtörzsőrmester és r. őrmester, a rendőrkapitányság járőrszolgálati alosztály beosztottjai intézkedtek.

Az intézkedő rendőrök azért jelentek meg a fenti intézkedés helyszínén, mert a panaszos bejelentést tett, miszerint a Bazár területén, a főbejárattal szemben balra a második eladónál elvették az árusok az általa megvásárolt két csomag kávé.

Az intézkedő rendőrök a tanú meghallgatásáról készült jegyzőkönyvet töltötték ki, írták alá az áruval. A tanú meghallgatásához szükséges nyomtatványt az intézkedő rendőrök valóban kollégáiktól kérték rádióan, mert az intézkedés során szembesültek azzal, hogy dossziéjuk ezt a

nyomtatványt nem tartalmazza. A jövőben ezen hiányosság elkerülésére a szolgálatirányító parancsnokoknak meghatározták, hogy a dossziékat a járőrök közterületre történő kivonulása előtt ellenőrizniük kell.

A panaszos előállításának jogalapja és indoka az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont II. fordulat, azaz olyan szabálysértést elkövető személy előállítása, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható. Ezzel ellentétben a panaszos meghallgatására azért nem került sor, mert az előállító helyiségből rosszullete miatt a mentő a kórházba szállította.

A panaszos előállításának időtartama 2012. július 4. napján 11 óra 50 perctől, 2012. július 4. napján 14 óra 40 percig tartott. A szükséges eljárási cselekményre rosszul léte miatt nem került sor az előállítás időtartama alatt.

Az intézkedő járőrök a panaszossal szembeni intézkedés okáról, céljáról, várható időtartamáról és a várható eljárási cselekményekről az intézkedés során tájékoztatták.

A panaszost az előállító helyiségben elhelyezték, azonban az előállító őri feladatokat ellátó rendőr megérkezéséig a rendőrkapitányság aulájában várakozott.

A panaszos kulturált bánásmódban és hangnemben részesült.

A panaszos előállítása az öt órát nem haladta meg, az előállító helyiségben történő elhelyezését megelőzően kitöltött nyilatkozatán nem kérte az élelmezést az öt órát meghaladó fogvatartás esetére.

A panaszos számára hozzátartozója vagy más személy (jogi képviselője) kiértesítését biztosították az előállítását követően. Az előállító helyiségben történő elhelyezését megelőzően kitöltött nyilatkozata alapján a tájékoztatást megkapta, azonban nem kívánt élni a jogi képviselő igénybevételeének lehetőségével.

A panaszos meghallgatására nem került sor a rendőrkapitányság épületében, mert az előállítás időtartama alatt, az előállító helyiségből rosszullete miatt a mentő a kórházba szállította.

A panaszos az előállító helyiségbe történő elhelyezése során jelezte az előállító őr felé, hogy rosszul érzi magát. Az előállító őr segítségnyújtási kötelezettségének oly módon tett eleget, hogy a rendőrkapitányság ügyeletén keresztül értesítette az Országos Mentő Szolgálat munkatársait.

Az előállítás tényét és annak időtartamát tartalmazó igazoláson adminisztrációs hiba miatt szerepel a panaszos leánykori neve. A jogorvoslati lehetőségeket a részére átadott igazolás nyomtatványa tartalmazza, melynek átvételét aláírásával igazolta.

A panaszos csomagjának, illetve ruházatának átvizsgálását, az előállító helyiségben történő elhelyezését megelőzően, nemével megegyező nemű, szolgálatban lévő ügyeletes tiszthelyettes hajtotta végre.

A panaszossal szemben a rendőrkapitányságon szabálysértési eljárás indult, amelynek során keletkezett iratokat az előadó a Kerületi Bíróságnak küldte meg.

2) Az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés a panaszossal szembeni intézkedések – azaz az igazoltatás és az előállítás – jogalapjaként egyrészről az Rtv. 29. § (1) bekezdés első fordulátát, másrészről az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontját tartalmazza. A panaszossal szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

Az intézkedés alapjául szolgáló esemény szerint az intézkedő rendőrök azért jelentek meg a Bazár területén a főbejárattal szembeni második eladónál, mert a panaszos bejelentést tett, miszerint az árusok elvették az általa megvásárolt két csomag kávé.

A panaszos rendőri kérdésre elmondta, hogy vásárolt két csomag kávé, majd nézelődött még és aztán távozni szeretett volna, amikor az eladó rászólt, hogy a kávékat még nem fizette ki, erre ő felháborodott és mondta meg a piacon lévő rendészethez, de ekkor az eladó elé állt és elvette a bal karja alól a két csomag kávé.

Ezt követően megkérdezte az intézkedő rendőr az eladót, aki elmondta, hogy 11 óra 30 perc körüli időben ment oda a panaszos és vásárolni akart két csomag 250 g-os kávé, melyet ő adott oda a kezébe a pultból majd kérdezte tőle kér-e még valamit erre a panaszos azt válaszolta, hogy még nézelődik. A panaszos tovább nézelődött és ment a kipakolt árut nézve a piac bejárata irányába, majd kért még Boleró italport, majd szólt, hogy a kávé már kifizette és már csak az italport kell kifizetnie. Erre az eladó közölte a panaszossal, hogy a kávékat sem fizette még ki, mire a panaszos felháborodott és távozni akart a 2 csomag kávéval, de az eladó elé állt és elvette a két csomag kávé a hölgytől.

A két csomag kávé értéke 880 forint, az áru megtérült eladható maradt.

Rendőri kérdésre elmondta továbbá az eladó, hogy „ők azért nem értesítették hatóságunkat, mert az árujuk megtérült és nem akartak ügyet belőle.”

Ezt követően az intézkedő rendőr megkérdezte a tulajdonost is, aki elmondta, hogy a panaszos nem fizetett és úgy akart távozni.

Az intézkedő rendőr a helyszínen tanúkutatást végzett, mely során a szemben lévő árus elmondta, hogy ő annyit látott, hogy a panaszos kezében van két csomag kávé és nézelődik még az áruk között, majd a veszekedésre lett figyelmes. Elmondása szerint ő nem látta, hogy fizetett volna a panaszos. Az árus megjegyezte még, hogy nem folyamatosan csak a panaszost figyelte, ezért az is lehet, hogy kifizette.

A panaszos a helyszínen blokkal nem tudta igazolni, hogy a két csomag kávé kifizette.

Az intézkedő rendőr fentieket jelentette a kerületi rendőrkapitányságnak, aki utasította, hogy a panaszost állítsák elő.

Ezt követően az eladó kitöltötte a tanúmeghallgatási jegyzőkönyvet, melyet az eljáró rendőr csatolt jelentéséhez.

Az érintetteket a „KIR”-ben ellenőrizték, melyben nem szerepeltek.

A panaszost sérülés- és panaszmentesen 12 óra 42 perckor adta át az ügyeletes tisztnak az intézkedő rendőr.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdés alapján az előállítás okáról a tájékoztatót és az előállítás idejéről az igazolást kiadták. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a panaszos jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást megkapta.

A jelentést a rendőrkapitányság vezetője által megnevezett r. főtörzsőrmester és r. őrmester írta alá.

A parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint az intézkedés jog- és szakszerű volt, valamint az arányosság követelményének megfelelt.

3) Az előállításról készült igazolás szerint az 1947-es születésű panaszos – akinek születési nevét tüntették fel a dokumentumon – „személyi szabadságot korlátozó intézkedés foganatosítása” miatt tartózkodott a rendőrkapitányság épületében. Az előállítás 2012. július 4-én 11 óra 50 perctől 14 óra 40 percig tartott. Az igazolás szerint az előállítás időtartama alatt a panaszosnak sérülése és panasza nem keletkezett. A panaszos aláírásával igazolta a dokumentum egy példányának átvételét.

4) A panaszos által 2012. július 4-én 13 óra 05 perckor aláírt nyilatkozat tanúsága szerint a jogi képviselő igénybevételének lehetőségével kapcsolatos tájékoztatás megtörtént, amely alapján a panaszos kijelentette, hogy a jogi képviselő lehetőségével nem kíván élni.

5) A „nyilatkozat előállított/elővezetett előállító helyiségben történő elhelyezésekor a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről, az élelmiszer és az írásos tájékoztató átvételéről” elnevezésű dokumentum szerint a panaszos megismerte az előállított/elővezetett személy jogait, kötelezettségeit, és azok gyakorlásának módját és a jogorvoslati lehetőségeit és átvette az ezeket tartalmazó tájékoztatót. A nyilatkozaton a hozzátartozó/más személy értesítésével kapcsolatos kérdés kitöltetlen maradt 13 óra 5 perckor, noha a panaszos aláírása a kérdés alatt szerepel. A panaszos az öt órát meghaladó fogvatartás esetén adható élelmiszerre nem tartott igényt.

6) Az előállítóőri szolgálatot teljesítő r. őrmester intézkedés napján kelt jelentése szerint a panaszos befogadása alatt jelezte, hogy rosszul érzi magát. A panaszos állapotát r. őrmester jelentette a rendőrkapitányság ügyeletének, aki értesítette az Országos Mentőszolgálat munkatársát. Országos Mentőszolgálat munkatársai 14 óra 20 perckor érkeztek meg a rendőrkapitányságra. A panaszost megvizsgálták és megállapították, hogy rosszullétét a magas vérnyomás, illetve a magas pulzusszám okozza. A mentőápoló r. őrmester kérdésére elmondta, hogy a panaszost a kerületben található kórházba szállítják. Mindezt r. őrmester jelentette az ügyeletnek, aki jelentés készítésére utasította a panaszost.

7) A szabálysértési előadó intézkedés napján készített hivatalos feljegyzése a következőket tartalmazza a panaszos szabálysértési ügye tárgyában. Amikor a panaszos meghallgatására került volna sor, az ügyeletes tiszt jelezte, hogy a panaszos a fogdán rosszul lett, ezért épp az Országos Mentőszolgálat ápolói vizsgálják. Azt a tájékoztatást adták az ápolók, hogy a panaszos gyenge állapotára tekintettel azonnal kórházba kell szállítaniuk. Ezen okból nem történt meg a panaszos meghallgatása, hanem szabadon bocsátották.

8) A 2012. augusztus 12-én kelt összefoglaló jelentés szerint a panaszos a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 177. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és aszerint minősülő tulajdon elleni szabálysértést – nevezetesen ötvenezer forintot meg nem haladó értékre lopást – követett el.

A tényállás rövid leírása szerint a panaszos 2012. július 4-én 11 óra 30 perc körüli időben a Bazárban járt. Ott vásárolt két csomag kávé, majd nézelődött és távozni készült. Ekkor rászólt az eladó, hogy a kávékat még nem fizette ki. A panaszos erre felháborodott és mondta, hogy megy a piaci rendészethez, az eladó azonban elé állt és elvette bal karja alól a két csomag kávé.

Az eladó a helyszínen úgy nyilatkozott, hogy a hölgy 2 db 250 gr-os kávé kért tőle, melyeknek értéke 880,- Ft. Megkérdezte a panaszostól, hogy kér-e még valamit, mire a panaszos azt felelte, hogy még nézelődik. Majd 20-30 perc múlva a kollégájától kért pár darab üdítőport, és azt állította, hogy a kávékat már kifizette. Az eladó elmondta, hogy nem fizetett, mire a panaszos felháborodott és távozni készült a kávékkal. Ezt követően többszöri felszólítás ellenére sem állt meg. Utánamentek és visszavették a kávékat. Az áru eladható maradt, állapota nem sérült. A panaszost a helyszínen visszatartották és helyszíni intézkedést kértek.

A rendőri intézkedés során megállapítást nyert, hogy a helyszínen kamerarendszer nem üzemel.

A panaszos, mint eljárás alá vont személy meghallgatása során elmondta, hogy 2012. július 4-én járt a Bazárban. Nézelődött, vásárolt és volt nála 24.000,- Ft készpénz. A piacon odament egy vietnámi áruhoz, aki vegyszereket, csokoládékat árult. Ott választott 2 csomag kávé, melyet egy fiatal fiú adott ki neki a pult mögül és a panaszos ezeket egyben ki is fizette. A panaszos egy 1.000,- Ft-os címletet adott, melyből visszakapott 120,- Ft-ot. Ezt követően a panaszos ugyanennél az árusnál továbbnézelődött, mert üdítő port akart venni, melyeket ki is válogatott. Odavitte a porokat egy másik pultshoz, hogy kifizesse. Ekkor kérdezte a pultos, hogy a kávékat is kifizeti-e, mire a panaszos mondta neki, hogy azokat már a kollégájánál kifizette, kérdezze meg tőle nyugodtan. Ez az árus felajánlotta, hogy a termékeket berakja egy szatyorba, majd a másik eladótól – akinek a panaszos korábban a kávékat kifizette – megkérdezte, hogy fizetett-e már, amire nemleges válasz érkezett. A panaszos jelezte, hogy már fizetett. Ekkor már a tulajdonos is jelen volt, aki azt állította, hogy lopott a panaszos. Fizetésre szólították fel a panaszost, mire ő közölte, hogy az italporokat hajlandó csak kifizetni. Ezután megjelent egy másik vietnámi bazáros, aki kitépte a panaszos kezéből a kávékat. A panaszos ezek után a rendészethez ment, ahol tájékoztatták, hogy forduljon a fogyasztóvédelemhez vagy a rendőrséghez, majd kihívta a rendőrséget, akik mindenkit meghallgattak. A panaszost megkérdezték, hogy van-e számlája arról, hogy fizetett, mire közölte, hogy nincsen, mert nem kapott. A panaszost előállították a kerületi rendőrkapitányságra, „mivel a kiérkező rendőröknél nem volt elég jegyzőkönyv”. A panaszos a meghallgatásra való várakozás közben rosszul lett, majd a mentő szállította a kerületi kórház sürgősségi osztályára. A történetek, illetve azután, hogy hazaérkezett a panaszos, a kapott iratok alapján tudatosult benne, hogy valójában mi is történt.

A kárérték 880,- Ft, amely megtérült.

9) Az ügyben érintett eladó, mint tanú meghallgatásáról az intézkedés napján, a Bazár területén felvett jegyzőkönyv az összefoglaló jelentéssel egyezően tartalmazza a történeteket azzal az eltéréssel, hogy a tanú nem nyilatkozott úgy, hogy ők kértek volna rendőri intézkedést.

10) A panaszos, mint eljárás alá vont személy meghallgatásáról felvett jegyzőkönyv az összefoglaló jelentéssel lényegében szintén egyezően tartalmazza a történeteket azzal a kiegészítéssel, hogy a panaszost a rendőrségen nem hallgatták meg, pedig két órát volt ott, majd rosszul lett. A panaszosnak az árus számlát vagy blokkot nem adott, ezért nem tudta igazolni, hogy a kávé már kifizette. A panaszos kijelentette, hogy a kávé nem akarta ellopni, azt kifizette. A panaszos jelezte továbbá, hogy egy általa írt levelet csatol a jegyzőkönyvhöz, amely tartalmát tekintve lényegében megegyezik a panasszal.

III.

A Testület vizsgálata tárgyává tette a panaszos előállításának jogszerűségét és annak körülményeit (ruházatátvizsgálás, tájékoztatás, hozzátartozó értesítése, segítségnyújtás, igazolás tartalma), valamint azt, hogy megfelelő bánásmódban részesítették-e a panaszost az eljárás során.

A Testület a panasz eljárás során arra a megállapításra jutott, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) II. cikkében foglalt emberi méltóságból levezethető személyi integritáshoz, a IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy indokoltan döntött-e a rendőrség a panaszos előállítása mellett.

A panaszos előadása szerint a Bazár egyik árusánál két csomag kávé megvásárlása után további termékeket kívánt vásárolni ugyanazon a helyen, csak egy másik eladónál. A panaszos jelezte, hogy a kávékat már kifizette, ugyanakkor az az árus, amelyik korábban kiszolgálta, az ellenkezőjét állította. A panaszos elmondása szerint közölte az árusokkal, hogy nem hajlandó kétszer fizetni ugyanazért a termékért, mire „kimarták” a kezéből a kávékat. A panaszos azonnal a Bazár helyi rendészetéhez indult, ahol azt javasolták neki, hogy a rendőrséget hívja, vagy a fogyasztóvédelemhez forduljon. A panaszos így is tett, és rendőri segítséget kért, mire két rendőr a helyszínre is érkezett és meghallgatták a panaszost. A panaszos elmondta, hogy számlát azért nem tud felmutatni, mert azt nem kapott. Ezután az árusok – hangosan kiabálva – már arról számoltak be a rendőröknek, hogy a panaszos lopta a kávékat. A rendőrök az egyik áruval kitöltettek egy nyomtatványt, majd a panaszost megkérték – azzal az ürüggyel, hogy több nyomtatvány nincsen náluk –, hogy menjen velük, hogy a rendőrségen jegyzőkönyvet vehessenek fel tőle is. A panaszos már otthon volt, amikor azzal szembesült, hogy a rendőrségen előállítottként tartották fogva.

A rendőrségi iratok – egyetlen dokumentum kivételével – megegyeznek a panaszbeadvánnyal a tekintetben, hogy a panaszos volt az a személy, aki bejelentést tett és segítséget kért a rendőrségtől. A panaszos bejelentése arról szólt, hogy a Bazár területén az egyik árusnál az eladók elvették a panaszostól az általa megvásárolt két csomag kávé. A panaszost

meghallgatták a helyszínen, aki elmondta, hogy vásárolt két csomag kávé, majd nézelődés után el szeretett volna távozni, amikor rászólt az árus, hogy a kávé még nem fizette ki, mire a panaszos felháborodott és közölte, hogy a piaci rendészethez fordul. Ekkor azonban az eladó elé állt és elvette a két csomag kávé. Ezután az intézkedő rendőrök meghallgatták az eladót, aki elmondta, hogy a panaszos vásárolni akart két csomag kávé, amelyet oda is adott neki, majd megkérdezte tőle, hogy szeretne-e még vásárolni valamit. A panaszos úgy reagált, hogy még nézelődik, majd a kipakolt árut nézve elindult a piac bejárata felé, aztán két italport kért még. Erre az eladó közölte a panaszossal, hogy még a kávékat sem fizette ki, erre azonban a panaszos felháborodva távozni kívánt, azonban ezt az eladó megakadályozta és elvette tőle a kávékat. A két csomag kávé, amelynek értéke 880,- Ft volt, megtérült, az eladható maradt. Rendőri kérdésre az eladó úgy nyilatkozott, hogy azért nem értesítették a rendőrséget, mert az áru megtérült.

Az intézkedő rendőrök jelentése továbbá arról tanúskodik, hogy a meghallgatott tanú – egy másik árus – sem megerősíteni sem cáfolni nem tudta azt, hogy a panaszos el akarta volna lopni a két csomag kávé, ugyanis ő nem látta azt, hogy a panaszos kifizetett volna az árut, de mivel nem folyamatosan a panaszost figyelte, ezért az is lehet, hogy az megtörtént.

A két intézkedő rendőr az eladóval tanúmeghallgatási jegyzőkönyvet töltetett ki, a panaszost – aki egyébként rendőri kérdésre nem tudta blokkal igazolni vásárlását – pedig előállították.

Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatíve sorolja fel az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentés, úgyszintén az egyéb rendőrségi iratok az előállítás indokául az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontjának második fordulatát jelölték meg, mely szerint rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható. A rendőrségi iratok tehát konzekvensen arra hivatkoztak, hogy a panaszos előállításra azért került sor, mert vele szemben az eljárás azonnal lefolytatható volt. A megküldött összefoglaló jelentés szerint a panaszos a Szabs. tv. 177. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a szerint minősülő tulajdon elleni szabálysértését, azaz ötvenezer forintot meg nem haladó értékre lopást követett el.

Jelen esetben a panaszos előállítására egy olyan szituációban került sor, amikor ugyan a panaszos kért segítséget, ugyanakkor a helyszínre kiérkező rendőrökben az érintettek meghallgatását követően felmerülhetett annak a gyanúja, hogy a panaszos valóban nem fizetette ki a két csomag kávé és úgy akart távozni a helyszínről.

A Testület figyelemmel a szabálysértés elkövetésének felmerült gyanújára úgy fogalt állást, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja kellő jogalapot biztosított a panaszos előállítására.

Ugyanakkor az Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pontja szerinti előállítási ok alapján a rendőrség az érintett személyt mindössze előállíthatja, vagyis a jogszabályhely csupán a lehetőséget biztosítja az előállításhoz és az adott esetben az intézkedő rendőr diszkrecionális jogkörébe tartozik annak eldöntése, hogy valóban feltétlenül szükséges-e annak foganatosítása.

Azon kérdés megítéléséhez, hogy a rendőrség megalapozottan döntött-e a panaszos előállítása mellett, az Rtv. 15. §-ában előírt arányossági követelmény ad eligazítást. A rendelkezés

értelmében „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”, továbbá „több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár”.

Arra a kérdésre pedig, hogy az arányosság mércéjét kellően figyelembe vették-e az intézkedő rendőrök akkor, amikor a panaszos előállításáról döntöttek, a Testület nemleges választ adott, különösen a következő körülmények alapján. Megállapítható, hogy a panaszostól ugyan elkérték a rendőrök a vásárlása ellenében megkapott nyugtát, ugyanakkor ez nem történt meg az eladókkal szemben, ez ugyanis sem a rendőrségi iratokból, sem pedig a tanú meghallgatásáról felvett jegyzőkönyvből nem derül ki. A Testület álláspontja szerint a tényállás minél szélesebb körű megismeréséhez szükségszerű lett volna ezen körülmény tisztázása a másik fél részéről is. További – az előállítás aránytalanságát erősítő – körülményként vehető figyelembe azon tény, hogy maga a panaszos kért segítséget a rendőrségtől mondván, hogy kétszer kívánták ugyanazon termékeket kifizettetni vele, majd mivel ezt nem tette meg, elvették tőle az árut. Ennek ellenére mégis a panaszost állították elő a rendőrök. A Testület álláspontja szerint a rendőrök csak és kizárólag az árus előadására voltak figyelemmel, annak ellenére, hogy rendőri intézkedést a panaszos kért. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az árus úgy nyilatkozott, hogy kára, hiánya az eset kapcsán nem keletkezett, állítása szerint ezért nem is jelezte a történeteket a hatóságnak. Továbbá nem elhanyagolható azon, független tanú nyilatkozata sem, aki nem tudta egyik fél állítását sem alátámasztani, hiszen noha nem látta azt sem, hogy a panaszos kifizette volna a termékeket, de állítása szerint az meg is történhetett, mivel nem őt figyelte folyamatosan. A Testület megítélése szerint a rendőrségnek figyelemmel kellett volna lennie a panaszos életkorára (65 életév), valamint együttműködő magatartására – a rendőrségi iratok arra nem utaltak ugyanis, hogy a panaszos akadályozta volna a rendőrség munkáját, vagy esetleg az intézkedés alól ki kívánta vonni magát, sőt ő volt az, aki rendőri intézkedést, segítséget várt.

Mindezek alapján, nem megkérdőjelezve a szabálysértés elkövetésének gyanúját és a panaszos kihallgatásának szükségességét, a Testület úgy foglalt állást, hogy önmagában a szabálysértés gyanúja – számos ellentmondásos információ környezetében – nem szolgáltatott elegendő és kellő indokot ahhoz, hogy rendőri segítséget kérő panaszos előállítása felől intézkedjenek.

Az arányosság követelményének az a kevésbé jogkorlátozó megoldás felelt volna meg, ha először tájékoztatják a panaszost a lehetséges eljárásról és a kihallgatásának szükségességéről, valamint jelzik felé, hogy idézés alapján a rendőrségen a későbbiekben meg kell jelennie.

A fentiek alapján és a megismert összes körülményre tekintettel a Testület a panaszos előállítását aránytalannak, a panaszos személyi szabadságát súlyosan sértőnek ítélte meg.

Noha az előállítás jogszerűségének hiánya minden további, az előállításból következő intézkedést jogszerűtlenné tesz, a Testület mégis indokoltnak tartotta az előállításához kapcsolódó egyes intézkedéseket (tájékoztatás, hozzátartozó értesítése, segítségnyújtás, igazolás tartalma) kapcsolatos értékelést elvégezni figyelemmel arra, hogy ezen körülményeket a panaszos kifejezetten sérelmezte.

2) A Testület az előállítás egyes körülményeit illetően az alábbi megállapításokat teszi.

a) Első kérdésként azt kísérelte meg tisztázni a Testület, hogy a panaszos megkapta-e a szükséges tájékoztatást az előállítás okáról és céljáról.

Az Rtv. 20. §-a rögzíti a szolgálati fellépés módjára vonatkozó rendelkezéseket. Az Rtv. 20. § (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

Ezen túlmenően az Rtv. 33. § (4) bekezdése kifejezetten az előállítással kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségről rendelkezik: „Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.”

A fent idézett Rtv. 20. §-a kötelezettségként írja elő a rendőrök részére az alkalmazni kívánt intézkedések – így jelen esetben a panaszos előállítása – tényének és céljának közlését, amelyet az intézkedés kezdetekor vagy – amennyiben az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti – azt követően kell megtenni. Az utóbb hivatkozott jogszabályhely pedig külön is kiemeli az előállítás okáról történő tájékoztatást.

A rendőrkapitányság vezetője a Testület kérdésére azt a felvilágosítást adta, hogy az intézkedő rendőrök a panaszossal szembeni intézkedés okáról, céljáról és várható időtartamáról, illetve a várható eljárási cselekményekről tájékoztatták a panaszost.

A rendőrség szerint a panaszos az előírt, intézkedéssel kapcsolatos tájékoztatást megkapta, ugyanakkor ezzel szemben a panaszos azt állította, hogy mindössze annyit mondtak neki a rendőrök, hogy jegyzőkönyv felvétele céljából szükséges, hogy befáradjon velük a kapitányságra – mivel, csak egyetlen nyomtatvány volt a rendőröknél a helyszínen – és már otthon volt, amikor az átvett igazolás alapján azzal szembesült, hogy előállítottként tartották fogva.

A fent ismertetett állítások között meghúzódo feloldhatatlan ellenét miatt nem volt megállapítható, hogy a jogszabályi előírások szerint közölték-e az eljáró rendőrök a panaszossal előállításának okát és célját vagy sem, ezért e tekintetben a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme nem volt megállapítható.

b) A panaszos sérelmezte a vele szemben foganatosított, a rendőrségen végrehajtott ruházátátvizsgálást – a panaszos elmondása szerint „motozást” –, illetve az ahhoz alkalmazott módszert. **A Testület megállapítása szerint a ruházátátvizsgálásra kizárólag a jogellenesen foganatosított előállítás miatt került sor, így az sértette a panaszos személyi integritáshoz fűződő jogát.**

c) A panaszos a hozzátartozója kiértesítésével kapcsolatosan megfogalmazott sérelmét illetően a Testület a következőket rögzíti.

Az értesítésekkel összefüggésben az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ezen törvényhely kötelezően előírja tehát, hogy – az Rtv. 97. §-a h) pontja szerinti – fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A panaszos – saját aláírásával ellátott – „nyilatkozat előállított/elővezetett előállító helyiségben történő elhelyezésekor a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről, az élelmiszer és az írásos tájékoztató átvételéről” elnevezésű dokumentumon a hozzátartozó vagy más személy kiértékelésével kapcsolatos rovatot nem töltötte ki, azaz sem annak igénye vagy annak elutasítása nem derül ki a nyomtatványból. Ebből pedig arra lehet következtetni, hogy a rendőrség számára sem vált világossá az, hogy a panaszos kíván-e valakit értesíteni előállításáról, és arra vonatkozó adat sem merült fel, hogy ezen hiányosságot az eljáró rendőrök megkísérelték volna pótolni. Megjegyzendő, hogy a nyomtatványon a panaszos aláírása mellett egy eljáró rendőr aláírása is szerepel, amiből arra lehet következtetni, hogy a hiányosság ismertté vált számára. Ezen ténnyel szemben – azaz, hogy a panaszos nem húzta alá azt, hogy kér vagy nem kér kiértékelést –, a rendőrkapitány azt a tájékoztatást nyújtotta, hogy a panaszos számára hozzátartozója vagy más személy (jogi képviselője) kiértékelését biztosították az előállítást követően. A rendőrkapitány ezen állítását szintén nem igazolja vissza egyetlen dokumentum sem, azaz a kiértékelés megtörténtét és a panaszos általi tudomásulvételét illetően a fent hivatkozott nyilatkozat szintén kitöltetlen maradt.

Mivel a nyomtatványon nem szerepel az értesítendő hozzátartozó neve és elérhetősége, a Testület számára nyilvánvaló, hogy – szemben a rendőrkapitány állításával – a rendőrség nem értesítette (ezen adatok hiányában nem is értesíthette) a hozzátartozót. Arra nézve a rendőrségi dokumentumok nem tartalmaznak semmilyen utalást, hogy a panaszos maga értesíthette volna a fiát, ami a rendőrség által követett gyakorlat ismeretében egyébként is valószínűsíthető.

Megjegyzendő, hogy egy, a rendőrség által megküldött másik nyilatkozat szerint a panaszos kijelentette, hogy a jogi képviselő igénybevételeivel nem kíván élni. A Testület szükségesnek tartja rögzíteni, hogy ezen nyilatkozat nem egyenértékű a hozzátartozó kiértékelését illető tájékoztatással és nyilatkoztatással, azaz ezen utóbb hivatkozott nyilatkozat nem pótolja a fenti ismertetett hiányosságot.

Mindezek alapján aggálytalanul megállapíthatónak találta a Testület, hogy a panaszos azon joga, hogy a fogvatartásáról értesítse valamely hozzátartozóját, nem érvényesült, ami a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét jelenti. Szintén megállapította a **Testület a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét a hiányos dokumentáció miatt, hiszen a értesítési jog biztosítását igazoló nyilatkozat nem támasztotta alá azt, hogy ennek lehetőségéről miképpen nyilatkozott a panaszos, és annak alapján miképpen tettek eleget a rendőrök kötelezettségeiknek, aminek pedig a Testület garanciális jelentőséget tulajdonít.**

d) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy megfelelő segítségben részesült-e a panaszos a rendőrségen akkor, amikor jelezte rosszullétét.

A kérdést illetően a következő jogszabályhelyekre szükséges hivatkozni. Az Rtv. 2. § (1) bekezdése kimondja, hogy a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. E mellett az Rtv. 24. § (1) bekezdése szerint a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulóknak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A rendőrség segítségnyújtási és felvilágosítás-adási kötelezettsége a rendőrség alapfunkciója, a segítségnyújtás pedig csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén azonban a szolgálati érdek is alárendelődik az emberi élet óvásához fűződő fontosabb érdeknek.

Ezen, általános segítségnyújtási kötelezettséget rögzítő passzusokon túl az Rtv. 17. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

Az Rtv. 18. § (2) bekezdése szerint pedig a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni. Mindezekből tehát világosan látható, hogy a beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló a fogvatartottat (és ebbe a körbe természetesen az előállított is beletartozik) orvosi ellátásban kell részesíteni. Azaz a rendőrség oldalán a jogszabály egy kötelezettséget állapít meg az orvosi ellátás biztosítása terén – más esetek mellett – akkor, amikor az érintett személy a fogvatartás alatt „sürgős orvosi ellátásra szorul”.

A rendelkezésre álló dokumentumokból arra lehet következtetni, hogy akkor, amikor a panaszos jelezte rosszullétét, a rendőrség a mentőszolgálatot értesítette, és a helyszíni orvosi vizsgálatot követően a mentőszolgálat a panaszos kórházba szállításáról döntött, amely körülményt a panaszos sem cáfol.

A Testület arra a következtetésre jutott, hogy a mentőszolgálat értesítésével a rendőrség megfelelően eleget tett a fenti kötelezettségének, ezáltal pedig nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

e) A panaszos kifogásolta, hogy a részére kiállított igazoláson leánykori nevét tüntette fel a rendőrség nevéként.

A rendőrség tájékoztatása szerint az előállítás tényét és időtartamát rögzítő igazoláson adminisztrációs hiba miatt szerepeltették a panaszos leánykori nevét.

A Testület a panaszos számára kiadott igazoláson megtapasztalt, adminisztrációs hibából adódó elírást nem tartotta az Alaptörvény XXIV. cikkében rögzített

jogbiztonság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét eredményező mulasztásnak, figyelemmel arra, hogy az a panaszosnak nem okozott olyan súlyú érdeksérelmet, amely az alapjogsérelem megállapításához minimálisan szükséges (*de minimis* elv).

3) A panaszos végül sérelmezte a rendőrkapitányságon megtapasztalt hangnemet, és bánásmódot, nevezetesen hogy a rendőrségen akkor, amikor megkérdezte, hogy mi is történik vele valójában, az intézkedő rendőr hangosan rákiabált, felszólította, hogy „ne hisztizzen”, illetve akkor, amikor megmotozása után a panaszosra egyfajta pánik tört, az eljáró rendőr szintén kiabálni kezdett vele, hogy írja alá a szükséges dokumentumokat.

A Testület vizsgálatának alapját a fentiekben már hivatkozott, Rtv. alapelvi szintű rendelkezése [2. § (1) bekezdés] képezte. Ez a rendelkezés ugyan kívül esik az Rtv. 92. § (1) bekezdésében megjelölt, az Rtv. IV., V. és VI. fejezetén, ugyanakkor azokat a Testület az eljárása során minden esetben figyelembe veszi, és értékeli.

A már hivatkozott Rtv. 2. § (1) bekezdése („a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”) mellett az Rtv. 11. § (1) bekezdése rögzíti, hogy „a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni”.

Szemben a panaszosi előadással a rendőrkapitányság vezetője arról számolt be tájékoztató levelében, hogy a panaszos kulturált bánásmódban és hangnemben részesült.

A fentiek alapján jól látható, hogy a rendőrség határozottan cáfolta a panaszos által sérelmezett bánásmódot, amely olyan ellentmondást eredményezett, amit a Testület a rendelkezésre álló bizonyítási eszközökkel feloldani nem tudott, ezáltal pedig nem volt megállapítható a rendőri magatartás és bánásmód emberi méltóságot sértő volta sem.

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszossal szemben fogatosított intézkedések több ponton is kifogásolhatóak voltak. A Testület arra a következtetésre jutott, hogy sértette a panaszos személyi integritáshoz, személyes szabadsághoz és a tisztességes eljáráshoz való jogát az aránytalan előállítás, az előállítás miatti ruházátvizsgálás, valamint a hozzátartozó értesítése kapcsán megtapasztalt hiányosság. Alapjogsérelem nem volt megállapítható az előállítás indoka és célja közlése kapcsán, illetve a panaszos által kifogásolt rendőri bánásmód tekintetében, továbbá alapjogsértés nem történt a Testület álláspontja szerint az előállítás során kiállított igazoláson szereplő elírás miatt és a panaszos egészségi állapota miatt keletkezett segítségnyújtási kötelezettség teljesítése kérdésében. A megállapított jogsérelmek mértéke elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – a Testület az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2013. május 29.

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET